

Latvijas rusofono iedzīvotāju ģeopolitiskie priekšstati, pilsoniskā līdzdalība un mediju lietošana

Aptaujas rezultātu prezentācija

Mārtiņš Kaprāns ◦ Oksana Žabko ◦ Jānis Juzefovičs ◦ Anastasija Tetarenko-Supe ◦ Inta Mieriņa

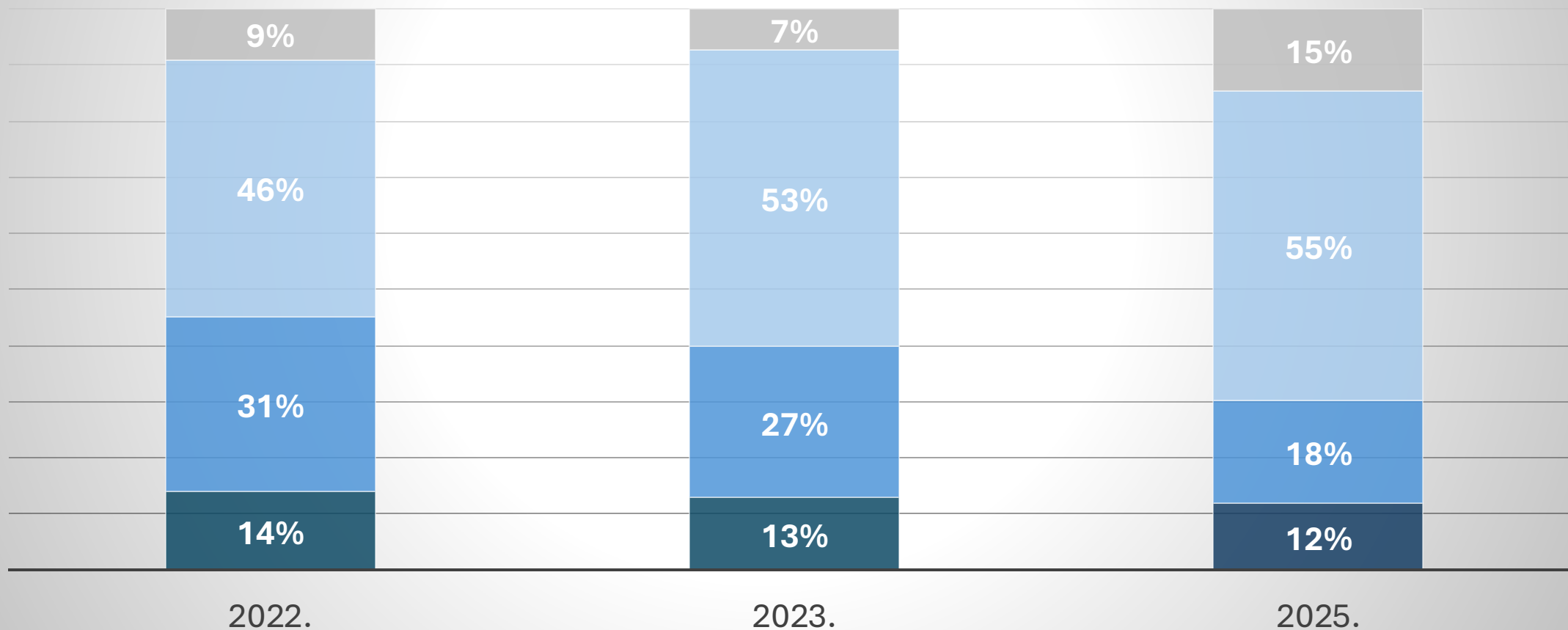
2025

Par aptauju

- Metode – CAWI, sūtīts Norstatpanel dalībniekiem pēc nejaušības principa
- Lauka darba periods – 2025. gada **24. marts – 22. aprīlis**
- Mērķa grupa: 18+ gadus veci Latvijas cittautieši, kuru **dzimtā vai ģimenes valoda** ir krievu valoda
- Reprezentativitāte pēc dzimuma, vecuma, reģiona. Dati svērti pēc Centrālās statistikas pārvaldes 2024. gada statistikas.
- Pabeigto interviju skaits Latvijā: **1034**
- Aptauja īstenota Latvijas Zinātnes padome Fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas atbalstītā projekta "Baltijas krievvalodīgā identitāte pārmaiņu gaidās: politiskā uzvedība, robežu veidošana un mediju prakses pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā" (nr. lzp-2023/1-0239) ietvaros.

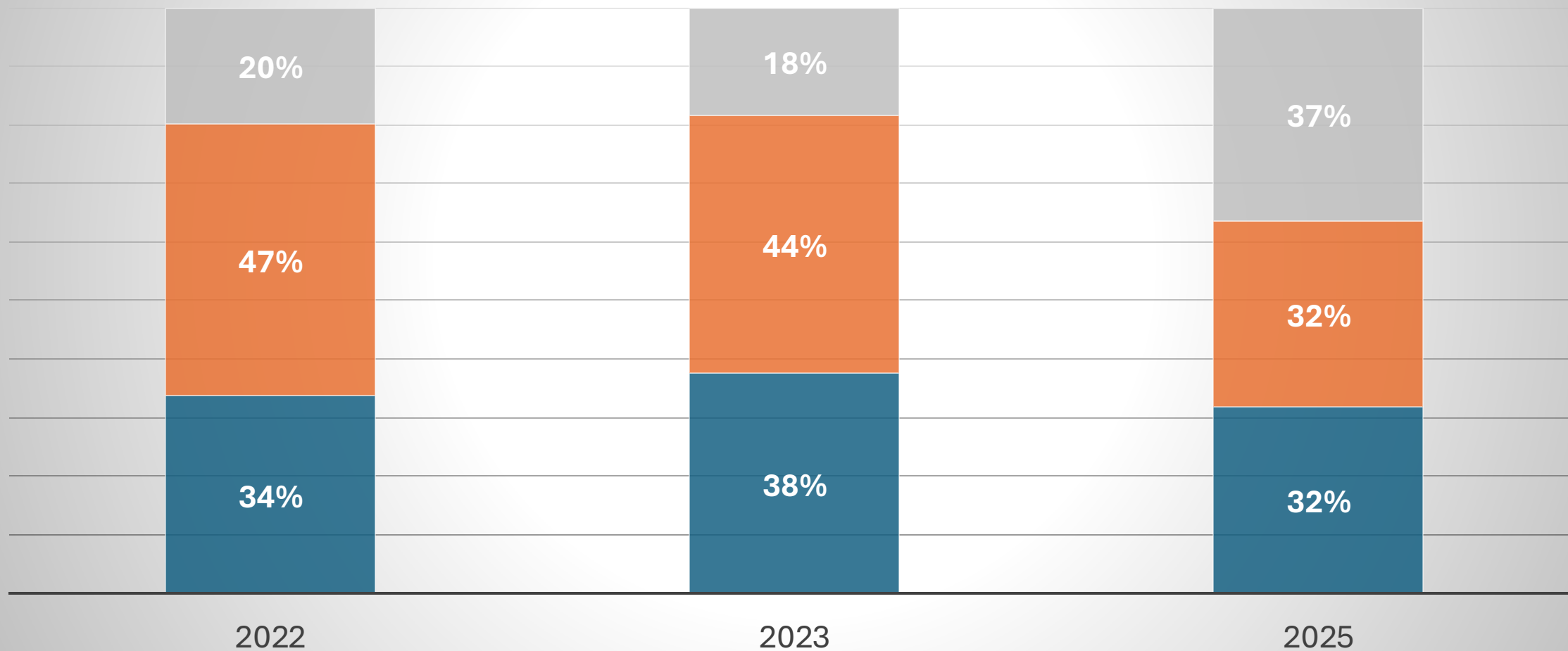
Runājot par Krievijas pret Ukrainu vērsto t.s. militāro operāciju, kurā no karojošajām pusēm ir Jūsu simpātijas?

■ Krievijas ■ Ukrainas ■ Ne vienas, ne otras ■ Grūti pateikt/NA

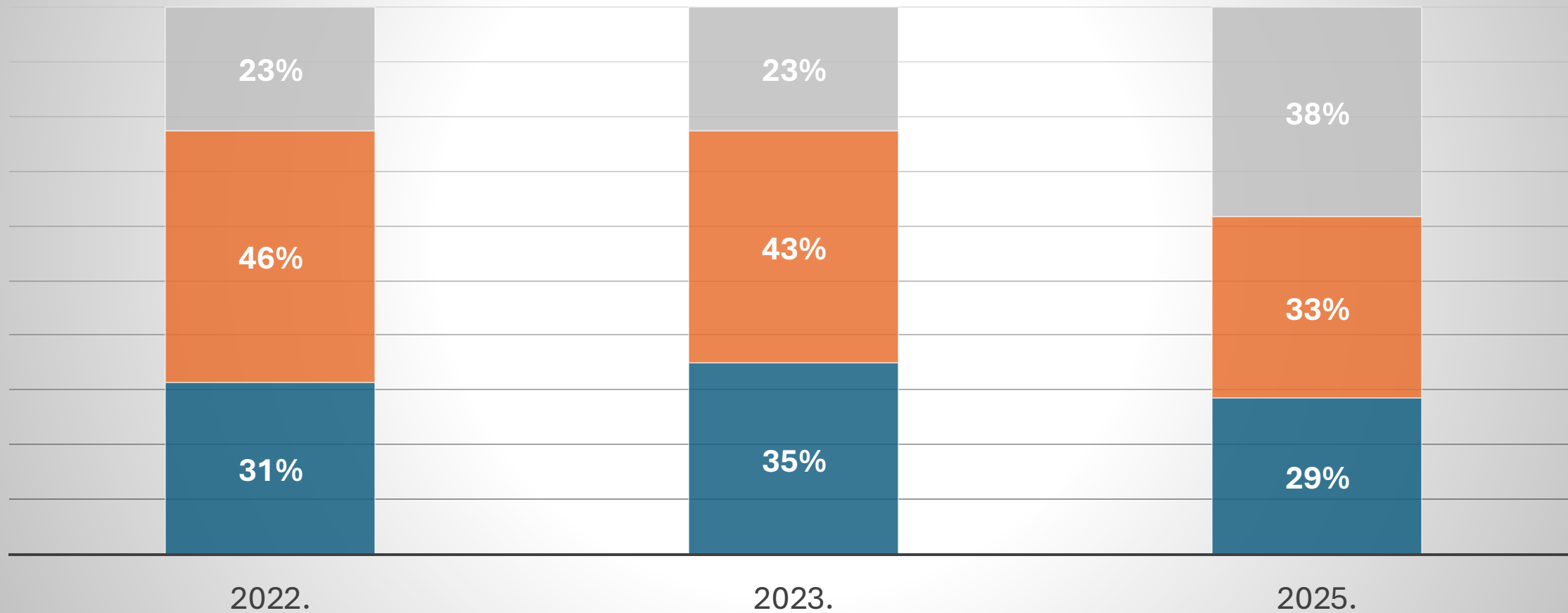
Rietumvalstis un Ukraina apdraud Krievijas drošību

■ Piekrītu   ■ Nepiekrītu   ■ Grūti pateikt

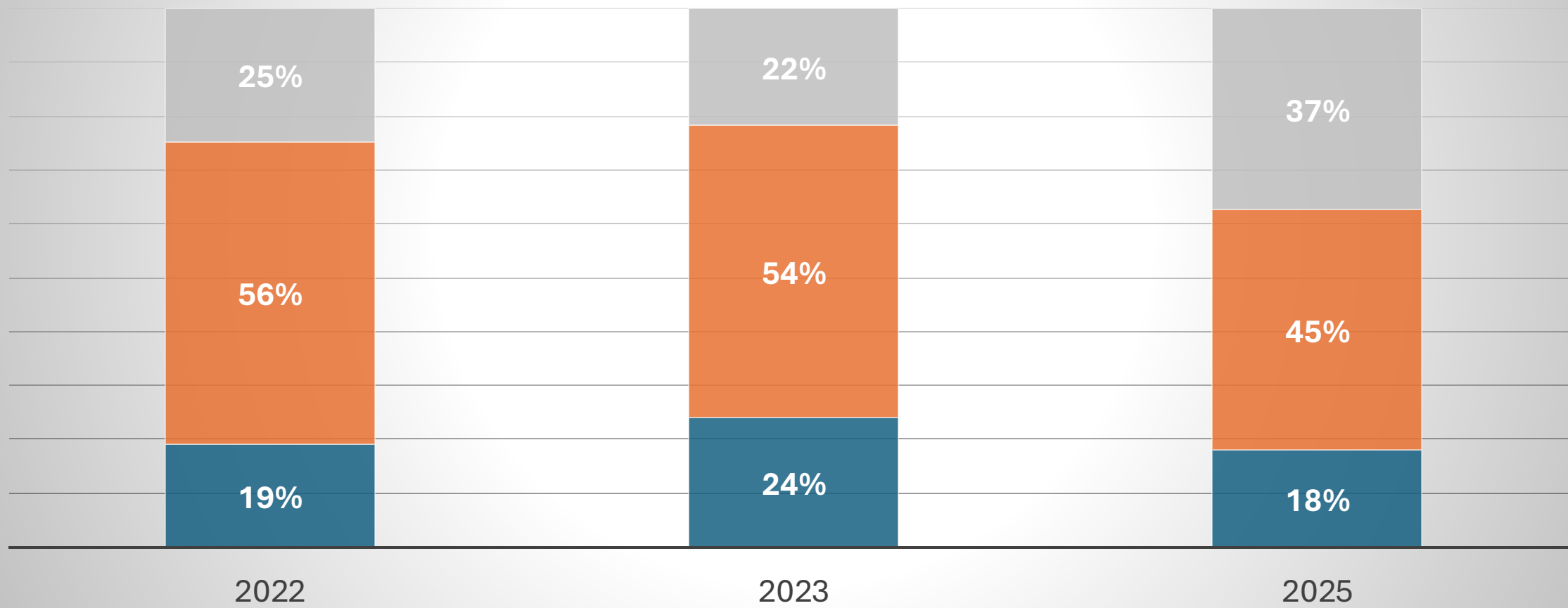
Krievija Ukrainā cīnās pret nacismu

■ Piekrītu ■ Nepiekrītu ■ Grūti pateikt

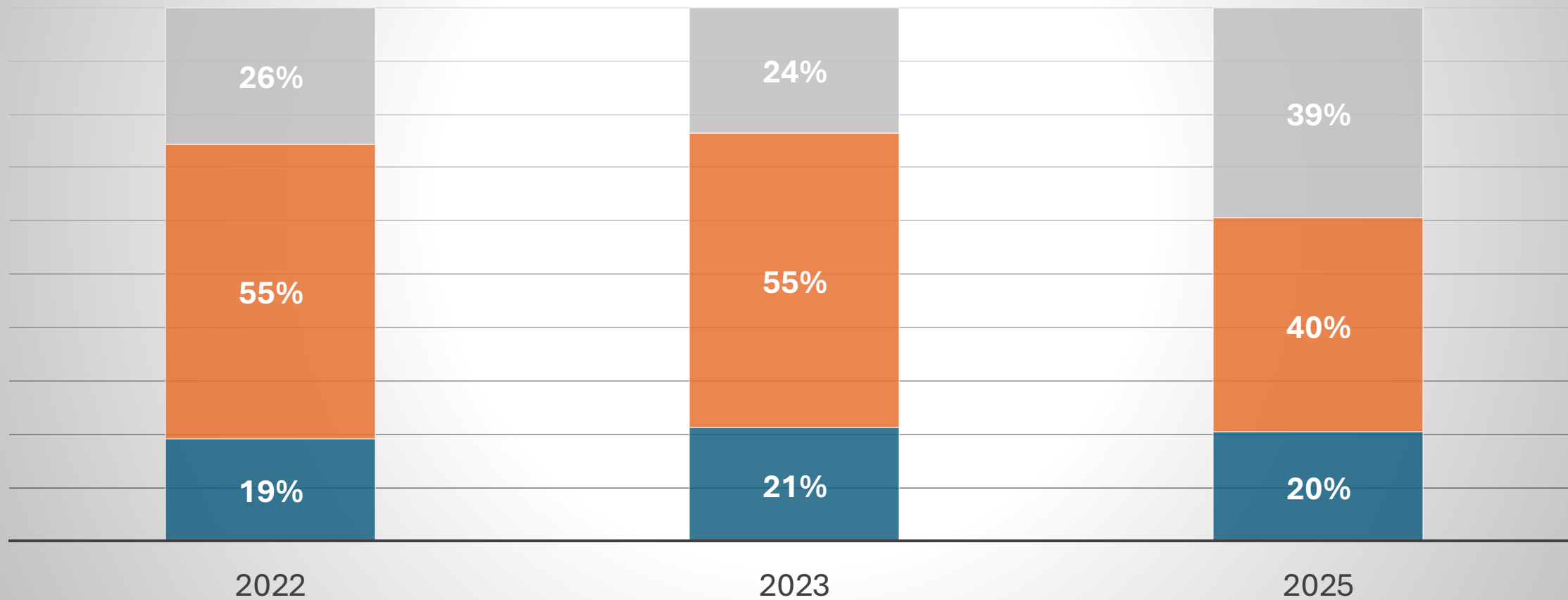
Savā būtībā Ukraina nav uzskatāma par patstāvīgu valsti – tā ir Krievijai atņemta teritorija

■ Piekrītu ■ Nepiekrītu ■ Grūti pateikt

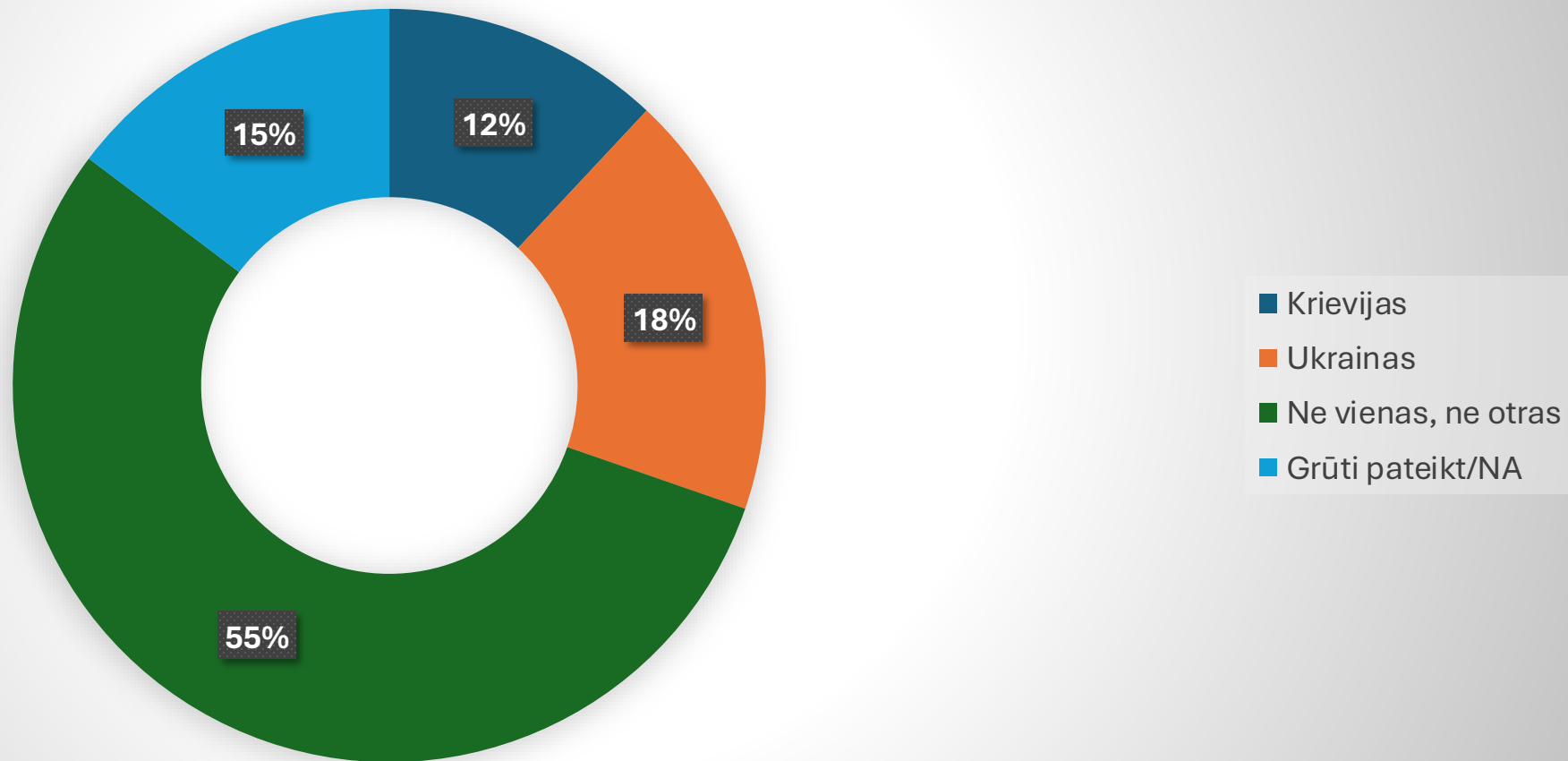

Krievija bija tiesīga lietot militāru spēku pret Ukrainu, lai novērstu Ukrainas pievienošanos NATO

■ Piekrītu ■ Nepiekrītu ■ Grūti pateikt

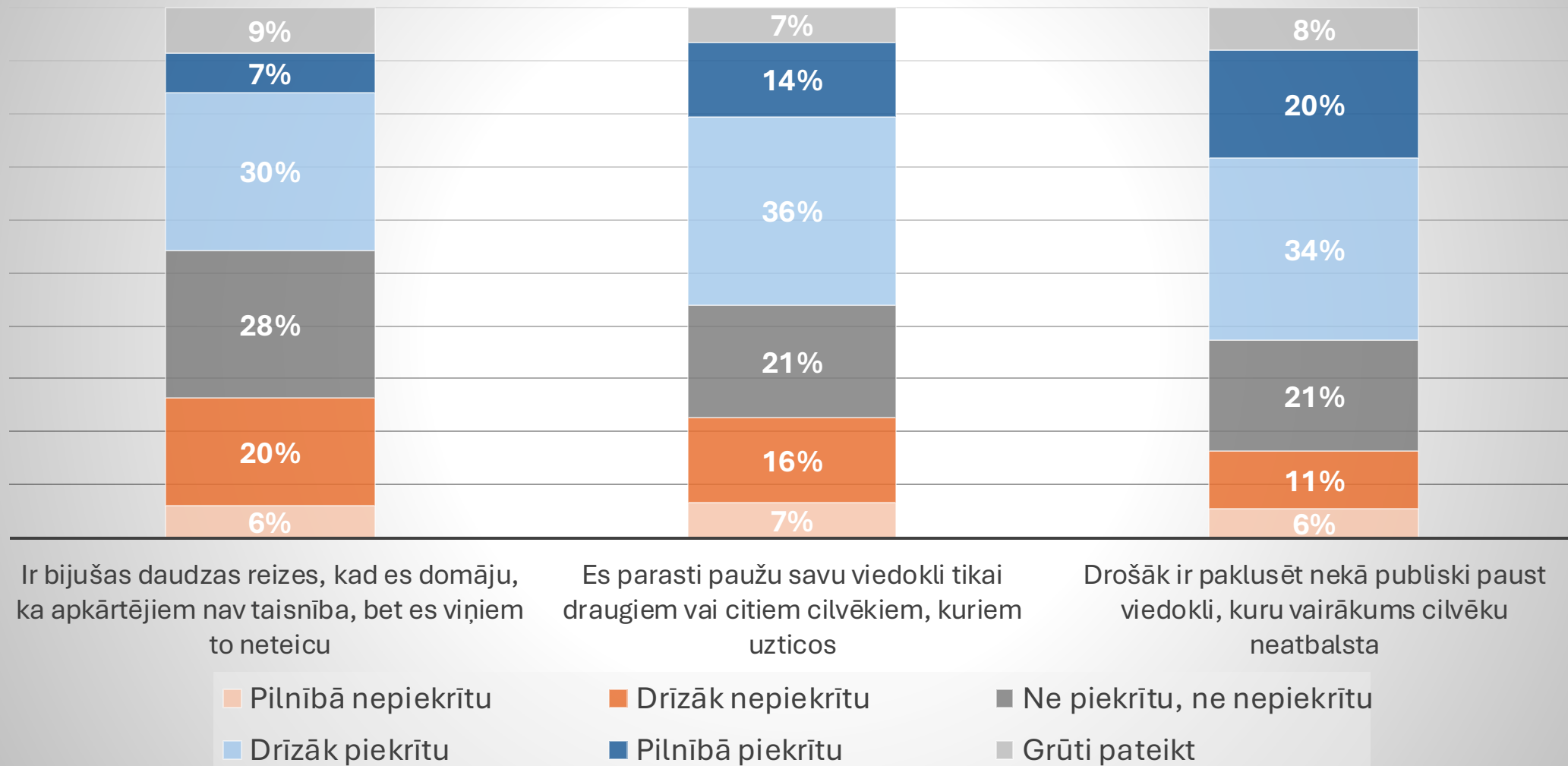
Runājot par Krievijas pret Ukrainu vērsto t.s. militāro operāciju, kurā no karojošajām pusēm ir Jūsu simpātijas? (2025)

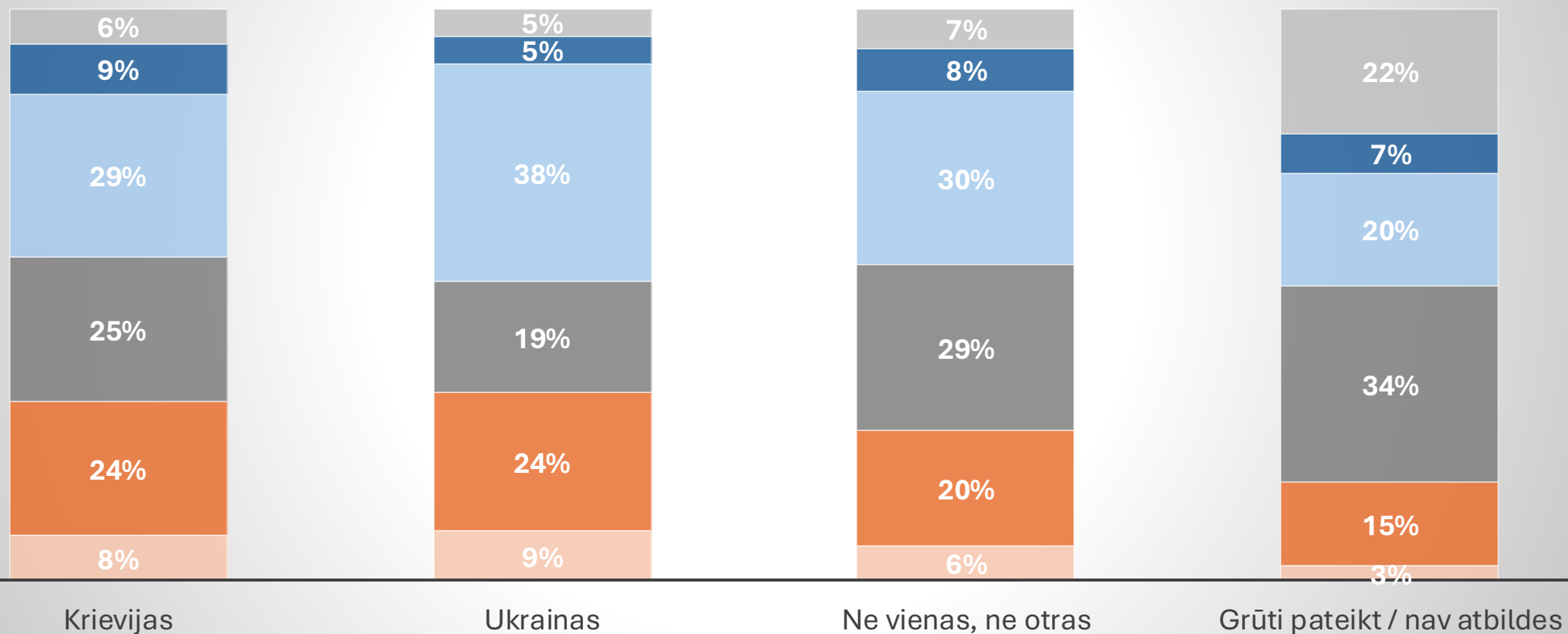

Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā piekrītat šiem apgalvojumiem:

Ir bijušas daudzas reizes, kad es domāju, ka apkārtējiem nav taisnība, bet es viņiem to neteicu:

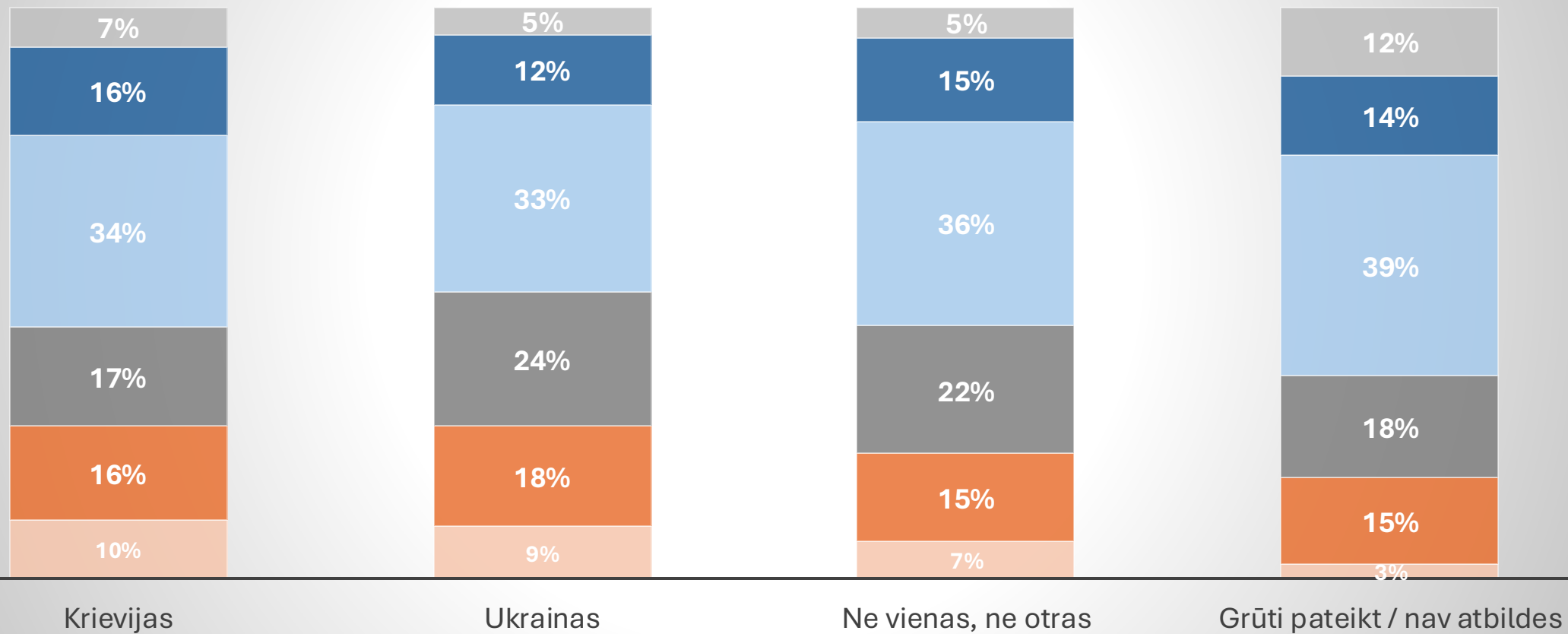
Pilnībā nepiekrītu Drīzāk nepiekrītu Ne piekrītu, ne nepiekrītu Drīzāk piekrītu Pilnībā piekrītu Grūti pateikt

Runājot par Krievijas pret Ukrainu vērsto t.s. militāro operāciju, kurā no karojošajām pusēm ir Jūsu simpātijas?

Es parasti paužu savu viedokli tikai draugiem vai citiem cilvēkiem, kuriem uzticos:

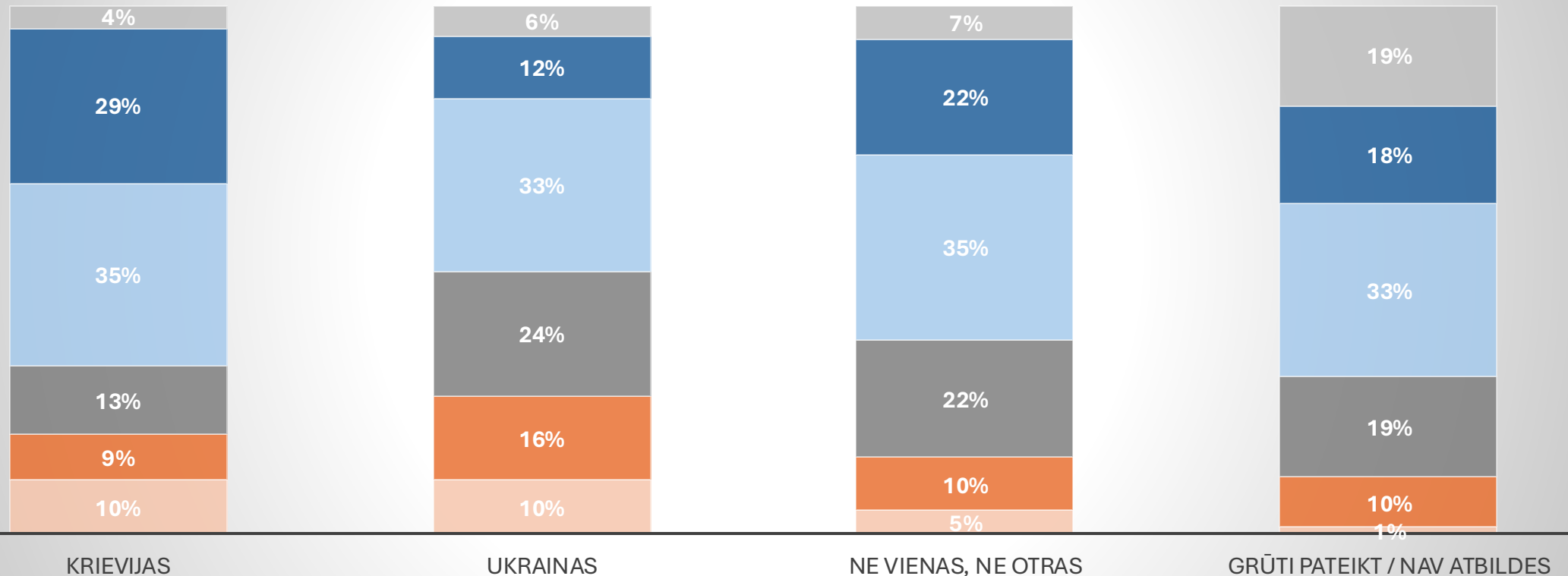
Pilnībā nepiekrītu Drīzāk nepiekrītu Ne piekrītu, ne nepiekrītu Drīzāk piekrītu Pilnībā piekrītu Grūti pateikt

Runājot par Krievijas pret Ukrainu vērsto t.s. militāro operāciju, kurā no karojošajām pusēm ir Jūsu simpātijas?

Drošāk ir paklusēt nekā publiski paust viedokli, kuru vairākums cilvēku neatbalsta:

Pilnībā nepiekrītu   Drīzāk nepiekrītu   Ne piekrītu, ne nepiekrītu   Drīzāk piekrītu   Pilnībā piekrītu   Grūti pateikt

KRIEVIJAS

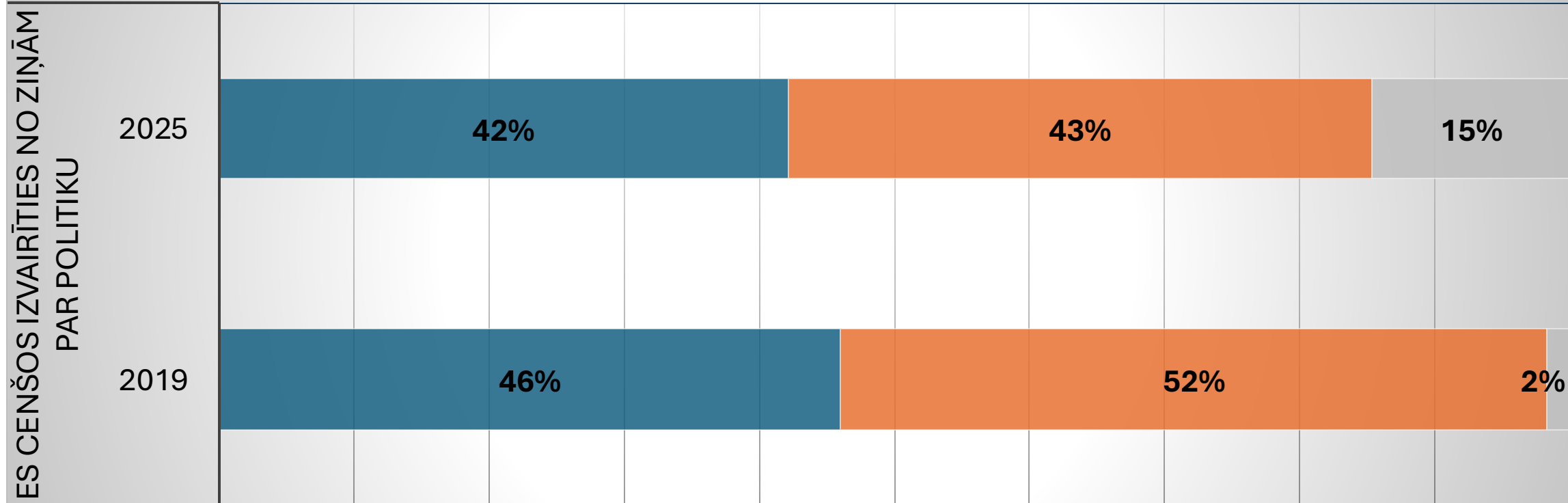
UKRAINAS

NE VIENAS, NE OTRAS

GRŪTI PATEIKT / NAV ATBILDES

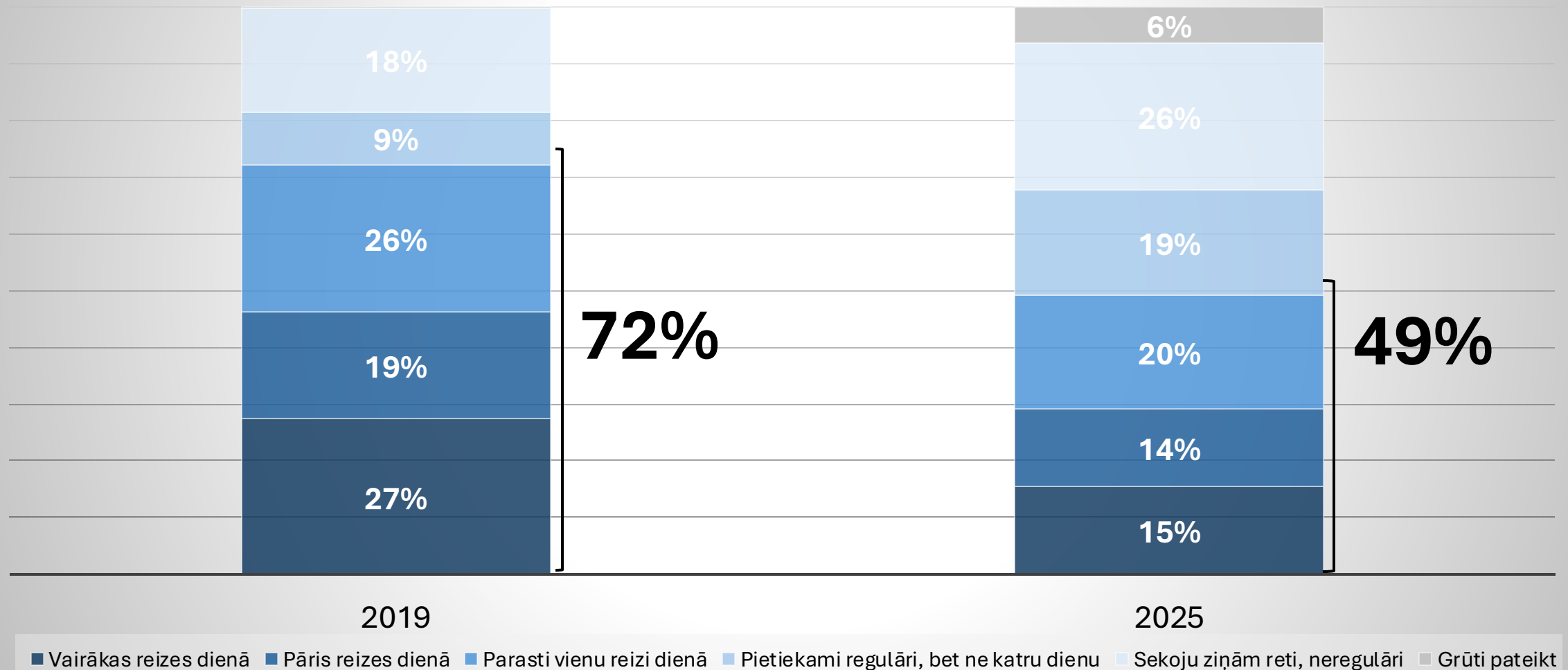
RUNĀJOT PAR KRIEVIJAS PRET UKRAINU VĒRSTO T.S. MILITĀRO OPERĀCIJU, KURĀ NO KAROJOŠAJĀM PUSĒM IR JŪSU SIMPĀTIJAS?

Cik lielā mērā piekrītat šim apgalvojumam?

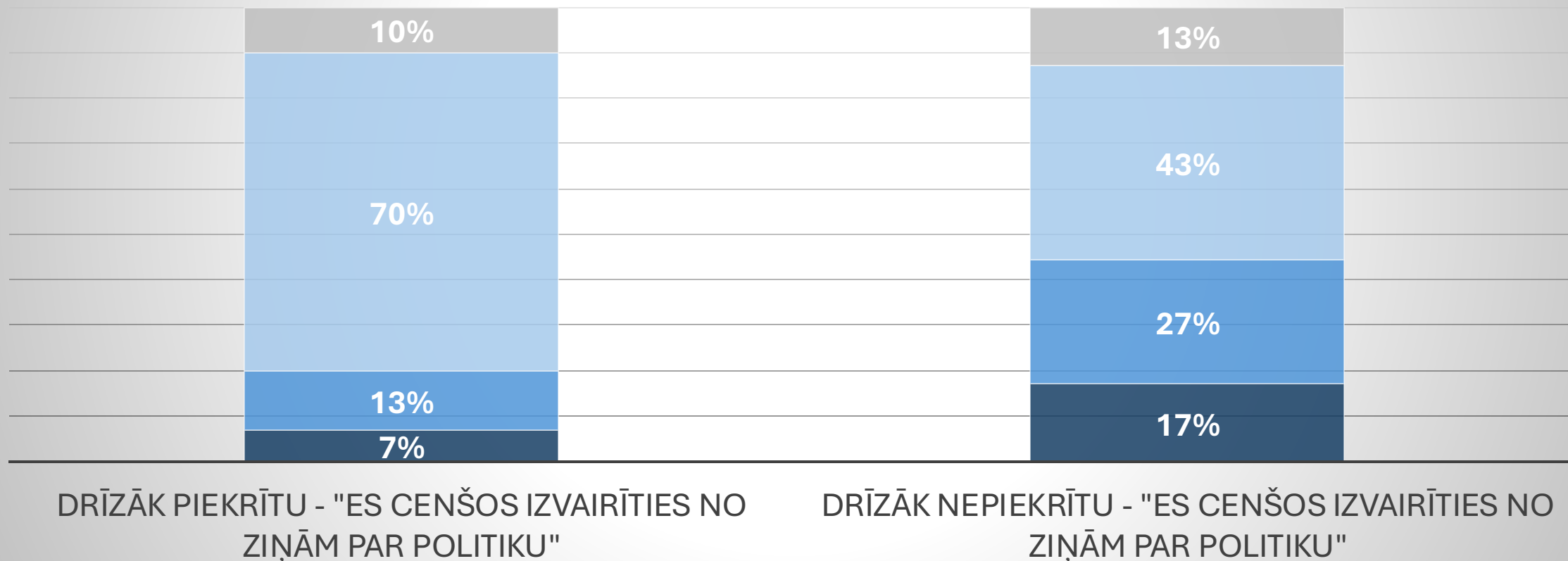
■ Drīzāk piekrītu   ■ Drīzāk nepiekrītu   ■ Grūti pateikt

Cik bieži Jūs sekojat ziņām par to, kas notiek Latvijā un ārzemēs?

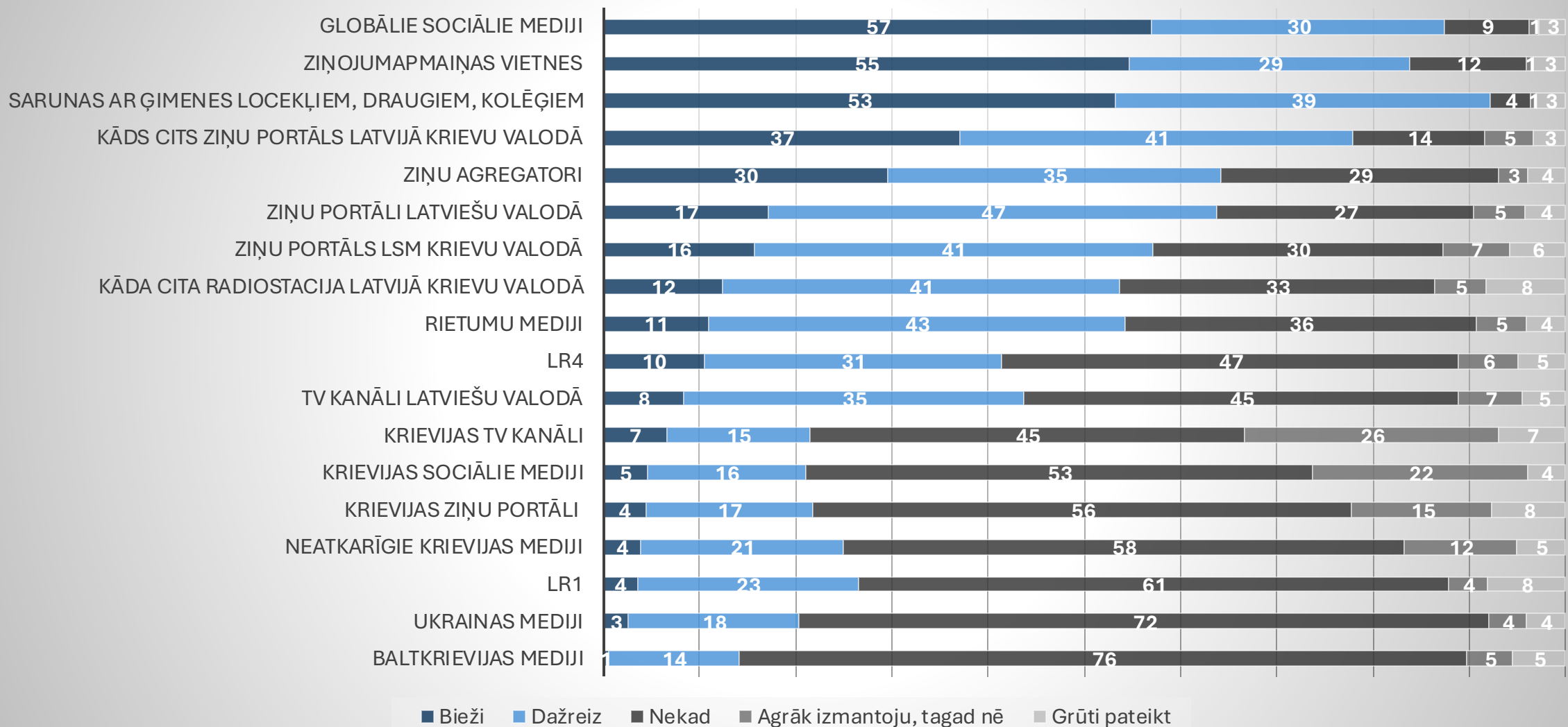
Runājot par Krievijas pret Ukrainu vērsto t.s. militāro operāciju, kurā no karojošajām pusēm ir Jūsu simpātijas?

■ Krievijas pusē ■ Ukrainas pusē ■ Ne vienas, ne otras pusē ■ Grūti pateikt

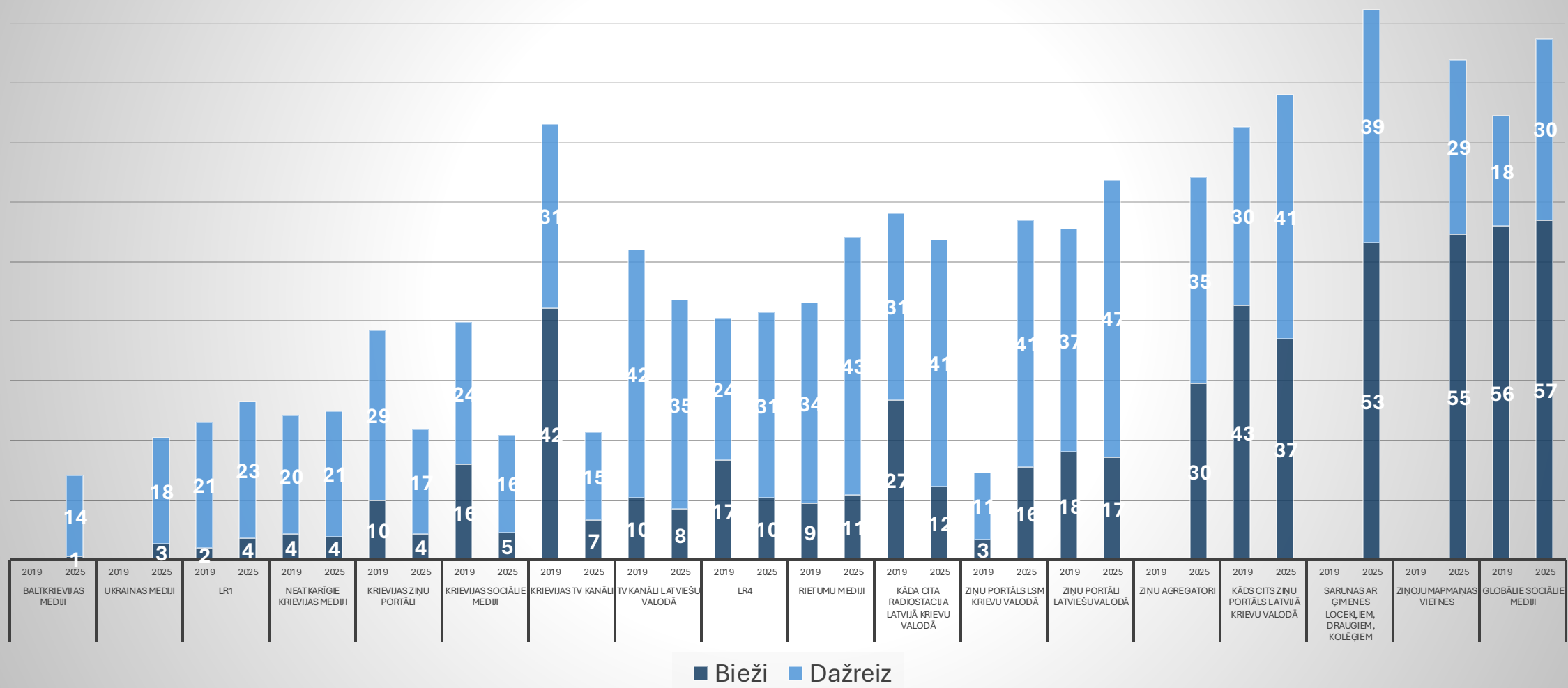

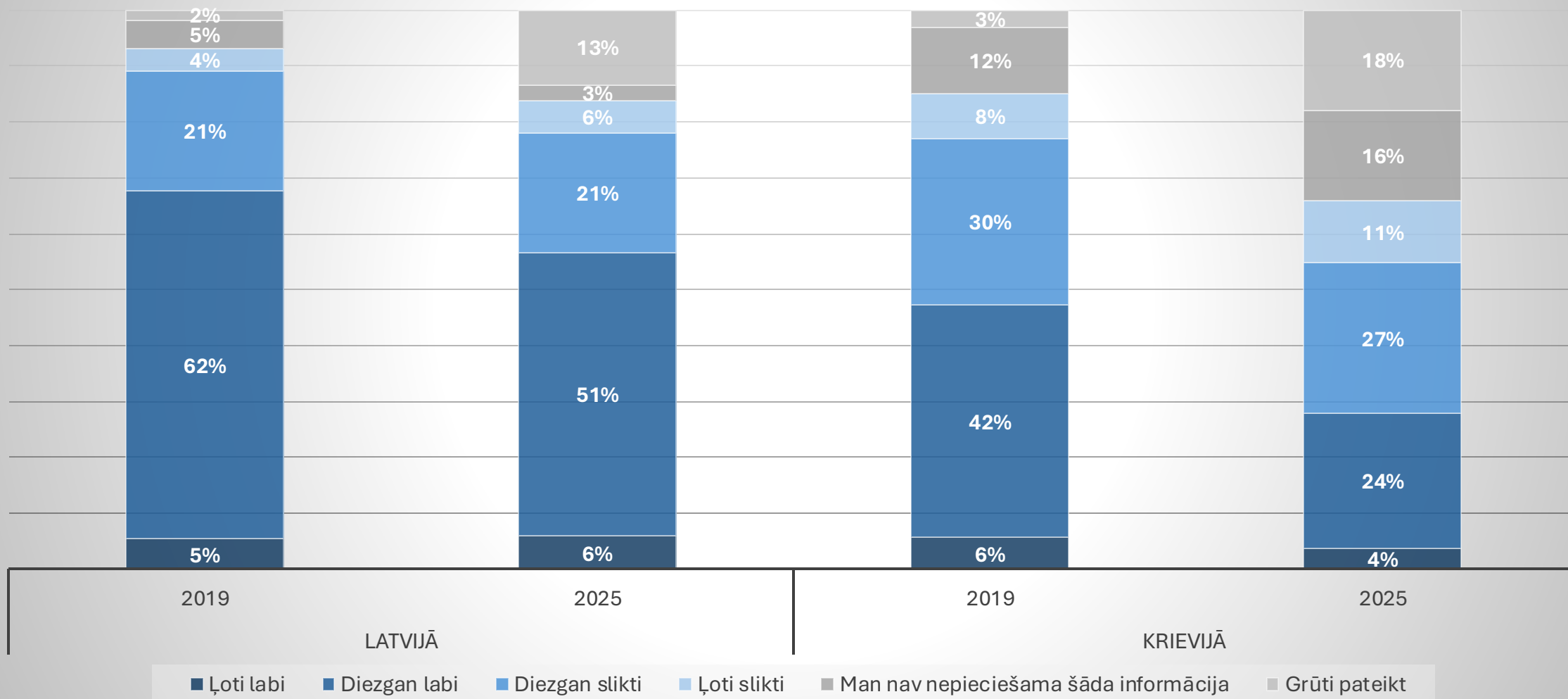
Cik regulāri izmantojat šos ziņu avotus, lai uzzinātu par to, kas notiek Latvijā un ārzemēs? (%)

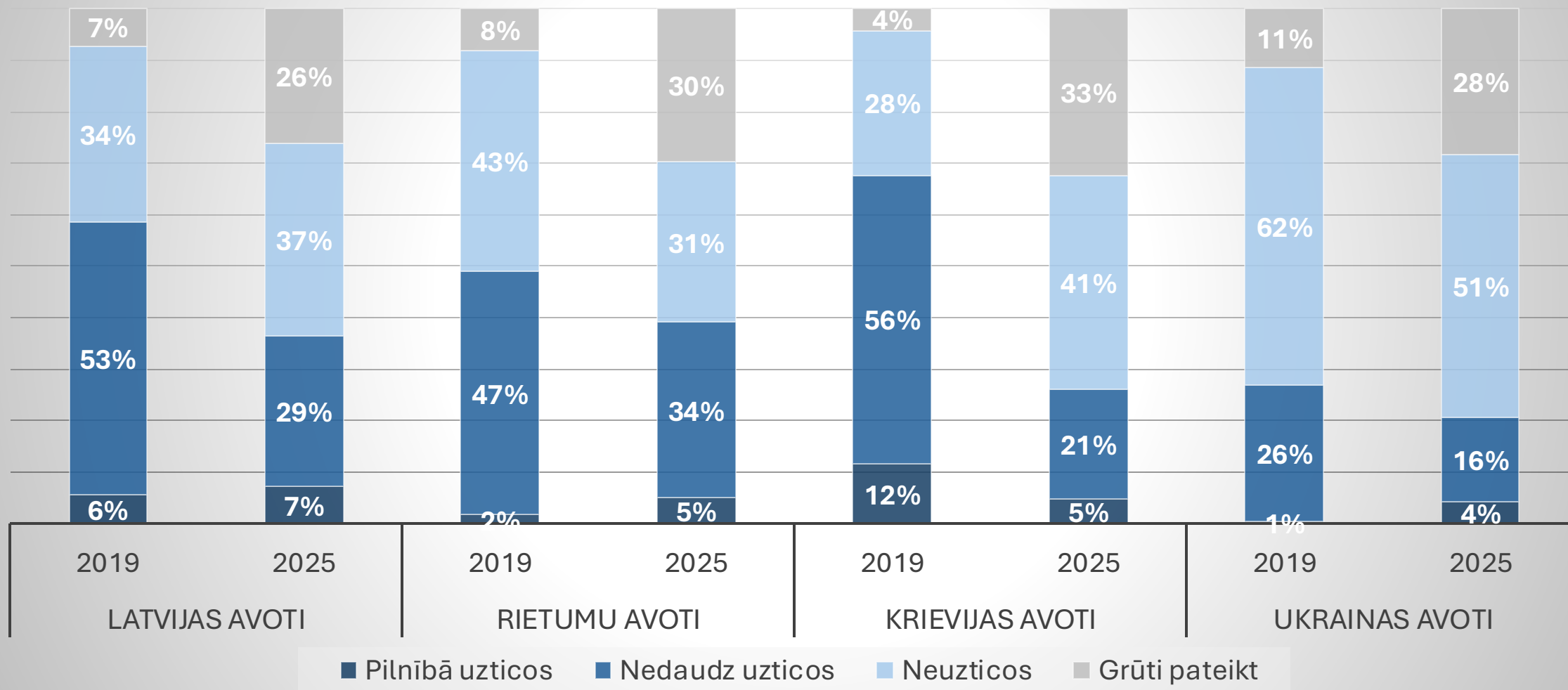
Cik regulāri izmantojat šos ziņu avotus, lai uzzinātu par to, kas notiek Latvijā un ārzemēs? (%)

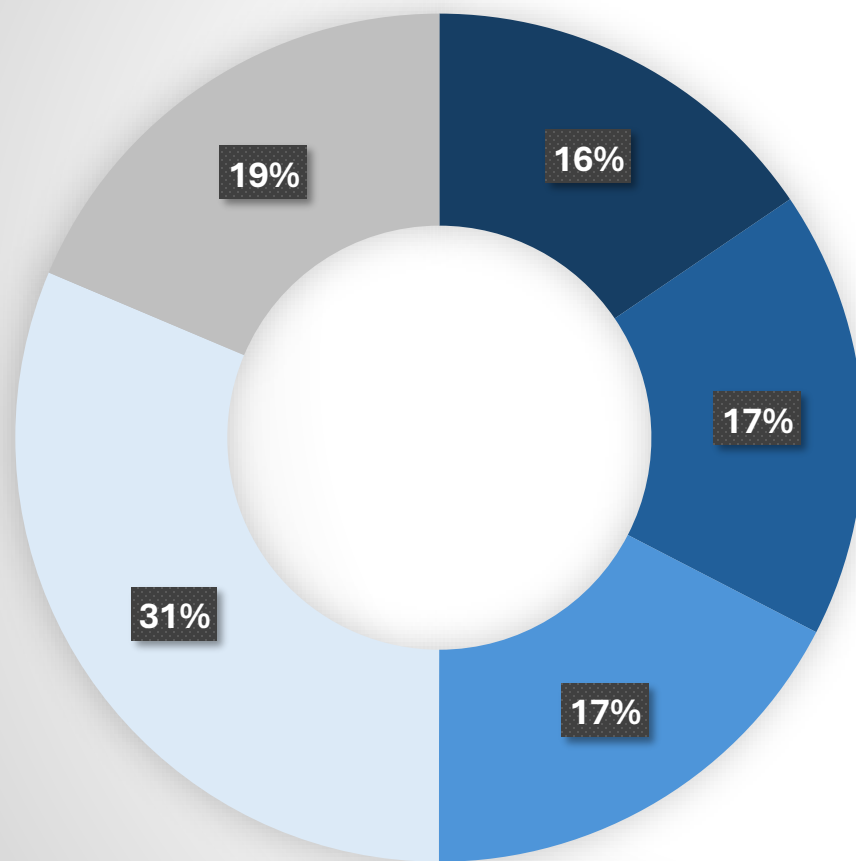
Kā Jūs domājat, cik labi Jūs esat informēts par to, kas notiek...?

Cik lielā mērā Jūs uzticaties informācijai, ko par pēdējā gada notikumiem Ukrainā sniedz šie informācijas avoti?

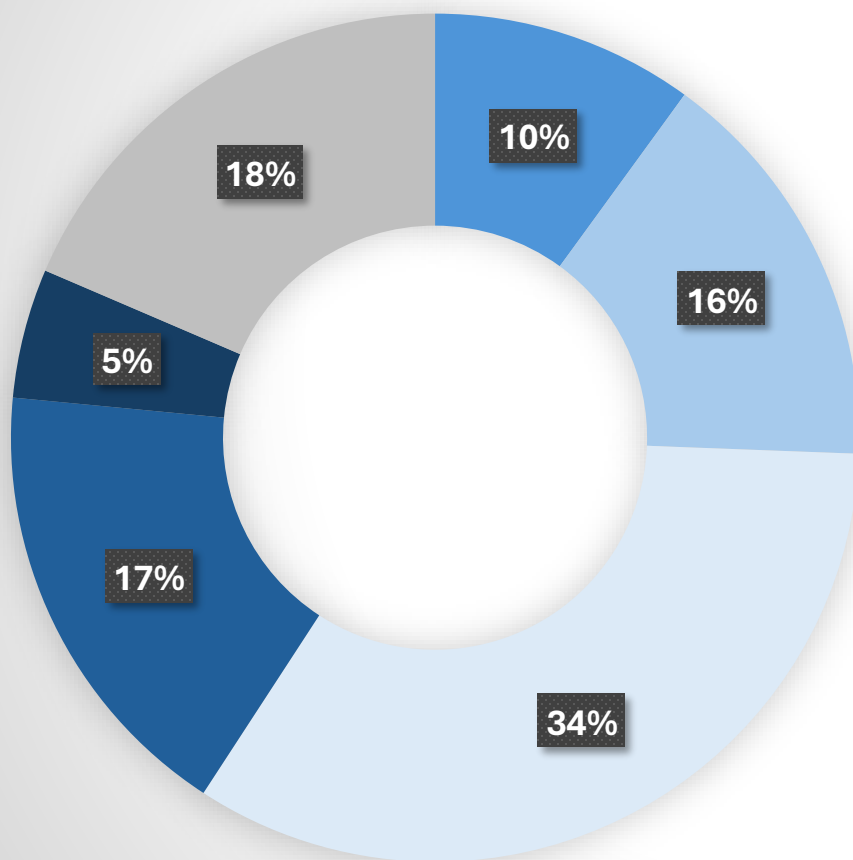

Kā ir mainījušies Jūsu mediju lietošanas paradumi pēdējo trīs gadu laikā pēc tam, kad Latvijā tika bloķēta piekļuve Krievijas informācijas avotiem?

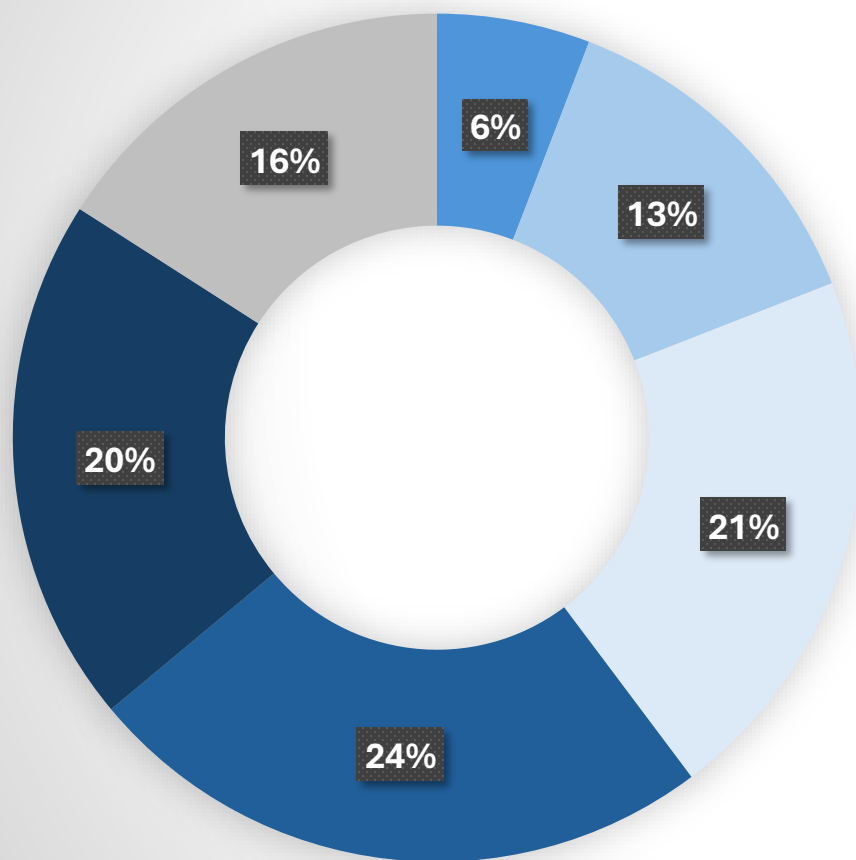
- Esmu atradis veidus, kā piekļūt bloķētajiem Krievijas informācijas avotiem (piemēram, ar YouTube palīdzību, izmantojot satelīttelevīziju, VPN)
- Es vairāk neizmantoju bloķētos Krievijas informācijas avotus. Tā vietā es izmantoju citus - alternatīvus - informācijas avotus, lai uzzinātu Krievijas oficiālo pozīciju (piemēram, sekoju dažādiem blogeriem YouTube, TikTok, Telegram)
- Es vairāk neizmantoju bloķētos Krievijas informācijas avotus un arī neesmu meklējis citus - alternatīvus - informācijas avotus, lai uzzinātu Krievijas oficiālo pozīciju
- Es neizmantoju bloķētos Krievijas informācijas kanālus arī pirms to aizlieguma
- Grūti pateikt

Ja Jūs novērtējat kopumā visus informācijas avotus, kurus Jūs izmantojat, tad kurš no atbilžu variantiem vislabāk atbilst tam, vai to vidū ir...

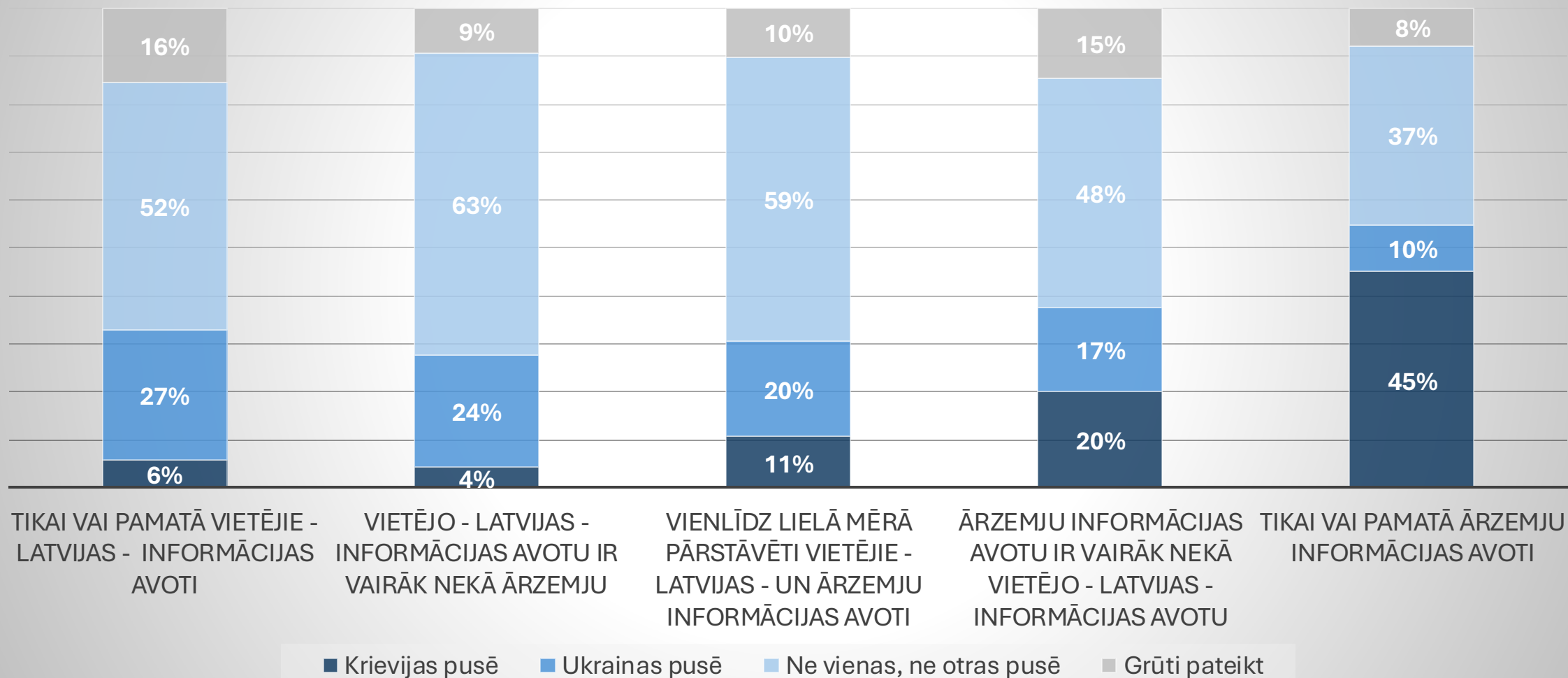
- Tikai vai pamatā vietējie - Latvijas - informācijas avoti
- Vietējo - Latvijas - informācijas avotu ir vairāk nekā ārzemju
- Vienlīdz lielā mērā pārstāvēti vietējie - Latvijas - un ārzemju informācijas avoti
- Ārzemju informācijas avotu ir vairāk nekā vietējo - Latvijas - informācijas avotu
- Tikai vai pamatā ārzemju informācijas avoti
- Grūti pateikt

Ja Jūs novērtējat kopumā visus informācijas avotus, kurus Jūs izmantojat, tad kurš no atbilžu variantiem vislabāk atbilst tam, vai to vidū ir...

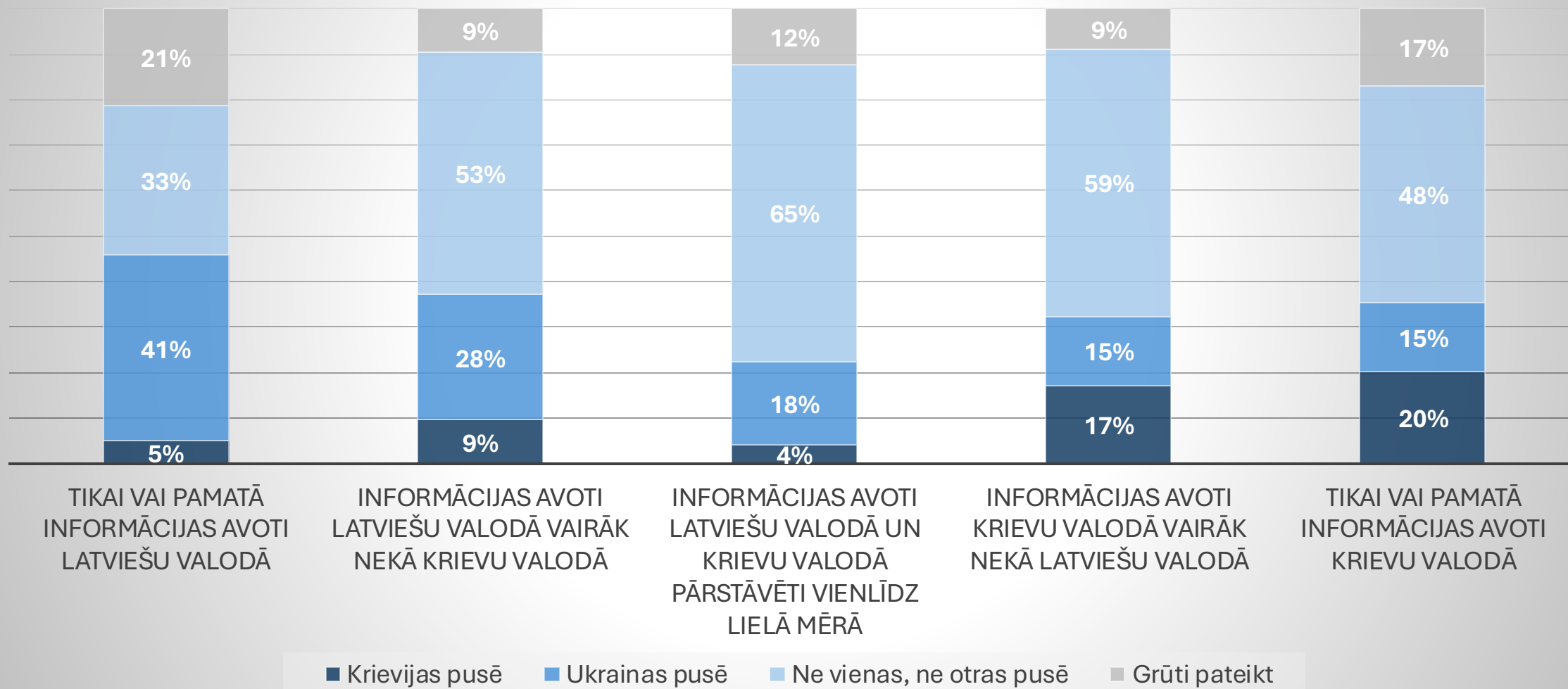
- Tikai vai pamatā informācijas avoti latviešu valodā
- Informācijas avoti latviešu valodā vairāk nekā krievu valodā
- Informācijas avoti latviešu valodā un krievu valodā pārstāvēti vienlīdz lielā mērā
- Informācijas avoti krievu valodā vairāk nekā latviešu valodā
- Tikai vai pamatā informācijas avoti krievu valodā
- Grūti pateikt

Runājot par Krievijas pret Ukrainu vērsto t.s. militāro operāciju, kurā no karojošajām pusēm ir Jūsu simpātijas?

Runājot par Krievijas pret Ukrainu vērsto t.s. militāro operāciju, kurā no karojošajām pusēm ir Jūsu simpātijas?

Neapmierinātība ar norisēm valstī

Politiskā līdzdalība pēdējo 12 mēnešu laikā

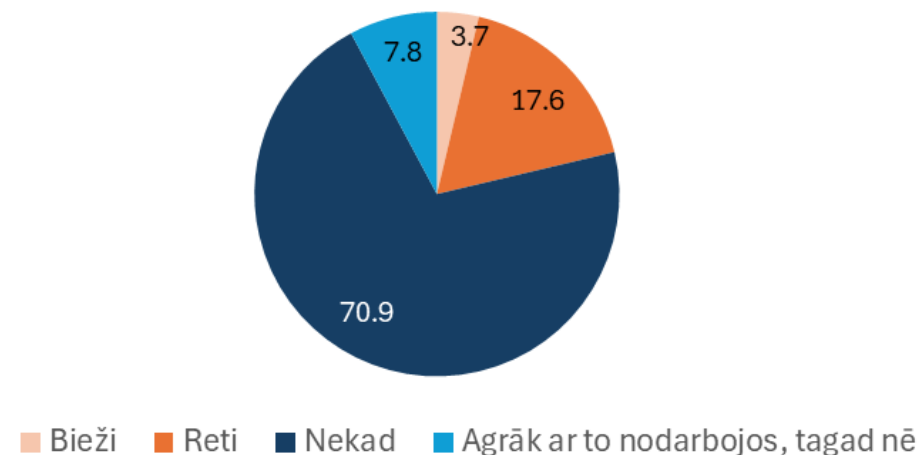
- Darbojās politiskā partijā **<1%**
- Sazinājās ar politiķiem, piedalījās demonstrācijās, rīkoja protesta akcijas, centās iegūt publicitāti plašsaziņas līdzekļos vai izplīja politiskus paziņojumus sociālajos medijos, ievietoja iniciatīvu Interneta portālā, rīkoja vai piedalījās sabiedriskās apspriešanās, rīkoja atbalsta akcijas, problēmu risināšanas pasākumus **<3%**
- Piedalījās sabiedriskā apspriešanās, darbojās sabiedriskā organizācijā - **6%**
- Parakstīja petīciju – **10%**.

Izvairīšanās no politisku tēmu apspriešanas

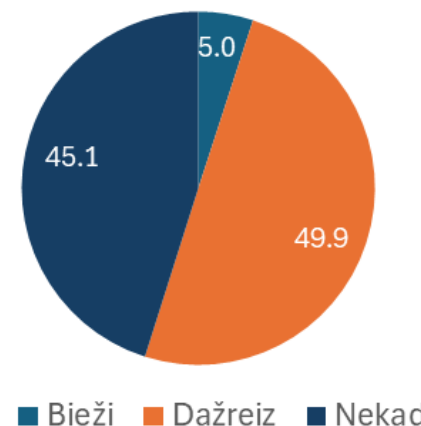
- 2/3 **nepatīk strīdēties par politiku** ar cilvēkiem, kuriem nepiekrīt.
  - ✓ Aptuveni puse situācijā, kad citiem nepiekrīt, bet drīzāk neiebildīs, nekā ar viņiem strīdēsies.
- 81% piekrīt, ka labāk nesākt sarunas par politiku, lai **nebojātu attiecības**.
- 71% piekrīt, ka nav nepieciešamības izzināt pretējos uzskatus par politiskajiem jautājumiem, jo «es **tik un tā nemainīšu savu viedokli**»

Politisko diskusiju trūkums mazina politisko iesaisti

Cik bieži Jūs komentējat, apspriežat ziņas par politiku internetā, sociālajos tīklos?

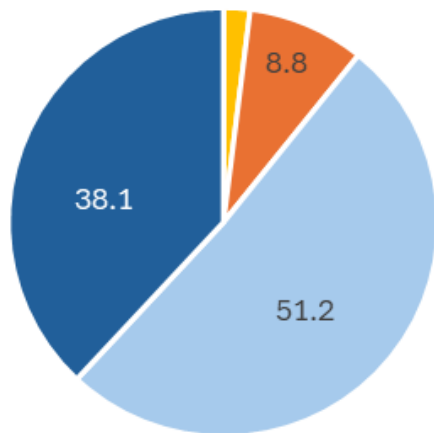

Cik bieži Jūs apspriežat politiskus jautājumus ar paziņām, kolēģiem?

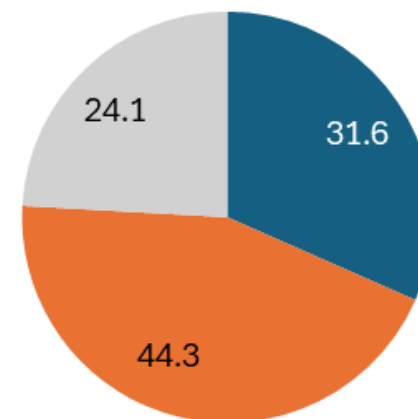
Apjukums pretrunīgas informācijas telpā

Mūsdienās visapkārt ir tik daudz dažādu viedokļu un informācijas, ka grūti pateikt, kur ir patiesība

■ Pilnīgi nepiekrītu ■ Drīzāk nepiekrītu ■ Drīzāk piekrītu ■ Pilnīgi piekrī

Sastopoties ar pretrunīgu informāciju ziņās, es jūtos apjucis/-usi, jo ir grūt tikt skaidrībā, kam uzticēties

■ Drīzāk piekrītu ■ Drīzāk nepiekrītu ■ Grūti pateikt

Bailes paust viedokli

Vairāk nekā 60% piekrīt vai drīzāk piekrīt, ka:

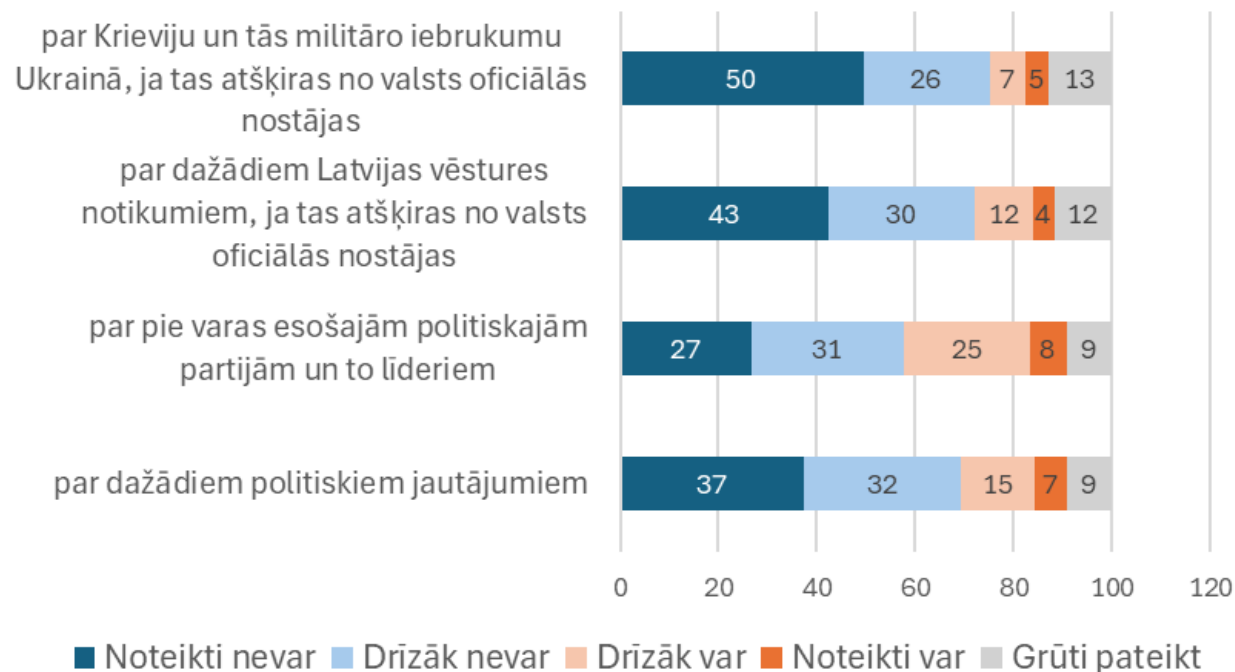
- *parasti pauž savu viedokli tikai draugiem vai citiem cilvēkiem, kuriem uzticas, un ka*
- *drošāk ir paklusēt nekā publiski paust viedokli, kuru vairākums cilvēku neatbalsta.*

Tikai 3.5% patīk publicēt informāciju par politiskiem jautājumiem sociālajos tīklos

Runājot ar apkārtējiem par karu Ukrainā, Putina lēmumiem un Krievijā notiekošo, kā arī Izraēlas operāciju Palestīnā jūtas **nekomfortablāk nekā par jebkuru citu tēmu.**

45% satrauc vai drīzāk satrauc, ka viņi varētu ciest no vardarbības uz ielas, 38% - ka varētu zaudēt ģimenes un tuvāko cilvēku izpratni un atbalstu

Vai cilvēki Latvijā šobrīd var brīvi un bez bailēm izteikt viedokli...

Neticība, ka iespējams panākt izmaiņas

Politiskais cinisms; aptuveni puse **uzticēšanos Saeimai** vērtē ar 3 vai mazāk (no 1-10 skalā).

Nebalso galvenokārt, jo neredz jēgu, **nekas tāpat nemainās**;

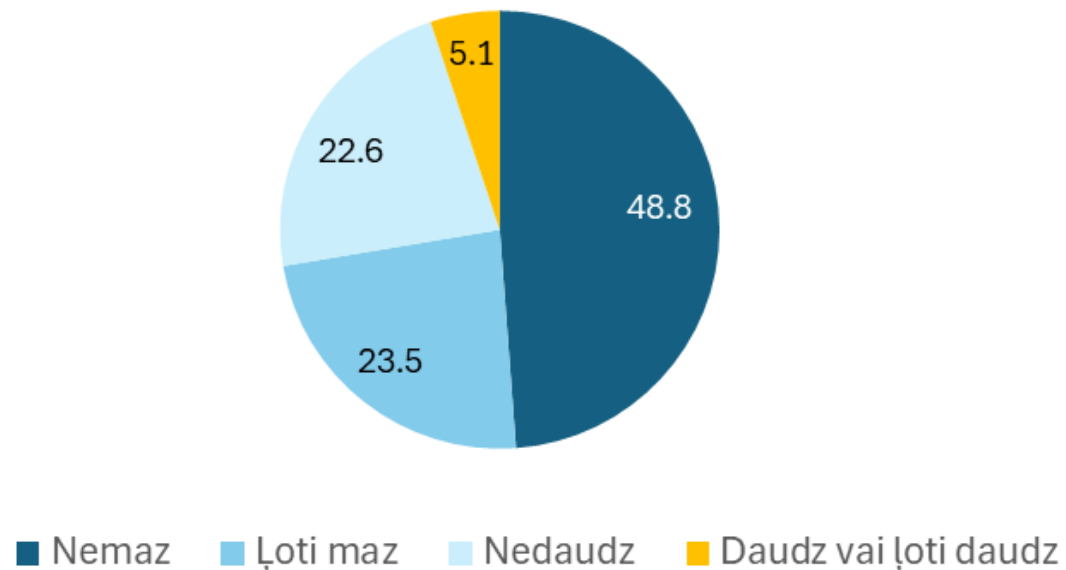

Tomēr **citus risinājumus arī neredz**; iesaiste partijās, balsošana – efektīvākais veids, kā ietekmēt politiku Latvijā

Tikai 5% kā labu, efektīvu risinājumu saskata vardarbīgas protesta aktivitātes

Cik lielā mērā politiskā sistēma Latvijā ļauj tādiem cilvēkiem kā Jūs ietekmēt politiku?

Secinājumi

- Kopš Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā Latvijas rusofono iedzīvotāju vidū ir samazinājies atbalsts Ukrainai un palielinājusies nenoteiktība attieksmē pret karu. Rusofonajā segmentā viedokļu klimatu vēl aizvien nosaka **vāja konsenss** par to, kādēļ Krievija iebruka Ukrainā.
- Latvijas krievvalodīgajiem ir raksturīgs **augsts pašcenzūras līmenis**. Vispiesardzīgākie ir krievvalodīgie jaunieši un vecākā paaudze. Taču izvēli neatbalstīt nevienu no Krievijas-Ukrainas karā iesaistītajām pusēm tikai daļēji iespējams skaidrot ar pašcenzūru.
- Jau pirms Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā Latvijas rusofono iedzīvotāju vidū bija vērojama **augsta izvairīšanās no ziņām par politiku**. Šī tendence ir saglabājusies. Novērojama saikne starp izvairīšanos no ziņām par politiku un nenoteiktību attieksmē pret karu. Lai gan strauji samazinājies Krievijas ziņu mediju lietojums un uzticēšanās tiem, nav palielinājies to rusofono iedzīvotāju skaits, kuri regulāri lieto Latvijas ziņu medijus un uzticas tiem.
- Latvijas krievvalodīgo politiskā līdzdalība ilgstoši ir bijusi izteikti zemāka nekā latviešu līdzdalība, bet pēc 2022. gada līdzdalības plaista ir palielinājusies, rusofono iedzīvotāju daļai kļūstot vēl ciniskākai un politiski atsvešinātākai no procesiem valstī. **Radikālas politiskās līdzdalības izpausmes ir maz ticamas**, jo vardarbīgas protesta aktivitātes rusofonajā kopienā tiek uzskatītas par neefektīvu Latvijas politikas ietekmēšanas līdzekli.